

วิทยานิพนธ์นี้ใช้มุมมองสหวิทยาการอธิบายเรื่องราวของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในเชิงคติชนวิทยา ยึดหลักฐานจากข้อมูลที่สืบค้นได้จากหนังสือ เอกสาร ประกอบกับการ เก็บข้อมูลภาคสนามในจังหวัดพิษณุโลก จุดมุ่งหมายคือ การทำความเข้าใจและเสนอคุณลักษณะ พิเศษและความยิ่งใหญ่ของสมเด็จพระนเรศวรในสามมิติ คือ มิติของปัจเจกบุคคล มิติของสังคม วัฒนธรรม และมิติของเทพปกรณัมและเหนือโลก

สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงเป็นแบบอย่างของพระมหากษัตริย์ในบรรดากษัตริย์ ผู้ยิ่งใหญ่ทั้งปวงในฐานะที่ทรงต่อสู้และกอบกู้อิสรภาพของอยุธยาและแผ่พระราชอำนาจและ อิทธิพลไปในโลกกว้าง ความฉลาดลุ่มลึกและอำนาจพิเศษในบุคลิกภาพของพระองค์เป็นที่ ประจักษ์ทั่วไปและถือกันว่าเป็นสิ่งเหนือธรรมดา และยังได้รับการเชื่อมโยงกับพระมหาเทพอีกด้วย ดังนั้น ในมิติของปัจเจกบุคคล พระองค์ทรงมีที่มาจากภพภูมิของพระศิวะมหาเทพและ พระนารายณ์ผู้ซึ่งเมื่อประมาณ 453 ปีก่อน ได้เสด็จลงมาครอบงำราชอาณาจักรสยามจากการ ยึดครองของพม่า ชีวิตของพระองค์ดังที่ปรากฏในปัจจุบันมีความผสมผสานกันระหว่างข้อเท็จจริง ทางประวัติศาสตร์และความลึกลับ มีอภินิหารต่าง ๆ เกิดขึ้นเกี่ยวกับพระองค์มากมาย และพระองค์ได้กลายเป็นมหาบุรุษผู้เป็นแบบอย่างของความเสียสละและวีรกรรม พระองค์ได้ แสดงให้เราเห็นถึงอุดมคติในอันที่จะเผชิญกับความตายและการทำให้ความเสียสละเป็นวิถีอัน ศักดิ์สิทธิ์ ในขณะที่เดียวกันพระองค์ก็อยู่ในสถานะที่ควบคุมชะตาชีวิตของพระองค์เองเพื่อแห่งทะเล โลกีย์วิสัย และนำพาทวยราษฎร์ให้ดำรงตนอยู่ในระบอบปฏิบัติอันดีงาม

พระเกียรติยศอันระบือไปอย่างไม่สิ้นสุดของสมเด็จพระนเรศวร แสดงให้เห็นว่าพระองค์ ทรงเป็นพลังขับเคลื่อนเบื้องหลังประชาชาติสยาม ผลักดันให้เกิดความก้าวหน้าอย่างมีโครงสร้าง ชัดเจนในกิจกรรมหลากหลายสาขา ประชากรราษฎร์ยังรู้สึกว่าเขาได้รับความคุ้มครองรักษาและมี ชีวิตอยู่ภายใต้การนำทางของพระองค์จวบจนทุกวันนี้

This thesis is an interdisciplinary study of King Naresuan the Great with a folkloristic overview. It is based on the material from bibliographical exploration and field research in the city of Phitsanulok. The purpose is to understand and highlight the special character and greatness of King Naresuan in three dimensions: dimension of the individual, dimension of the culture and society, and dimension of mythology and transcendence.

King Naresuan is exemplary among the great kings who made history for the ways he fought and secured Ayudhya's independence and asserted its sovereignty in a wider world. His shrewdness and charisma are well-known and have been considered divine and even identified with the Supreme God. Thus, as an individual he belongs to the mythological realm of Mahadeva and Vishnu, who some 453 years ago descended to save the Kingdom of Siam from the Burmese. His life is now a mixture of historical facts and mystery. Miracles grow around him and he becomes the exemplar of sacrifice and heroism. He shows us how to deal with death and make holy the sacrifice while at the same time being in control of his own fate in order to transcend the temporal and bring his subjects to uphold their conduct.

King Naresuan's ever-expanding fame shows that he has been the dynamic power behind the nation, inducing structural progress in various fields of activities. People still feel protected and believe they are living under his divine guidance even up to this day.